ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

's-GRAVENHAGE, 24 februari 1970.
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/~~83 69 00~~ 117542.

aan de kerkvoogdij der Hervormde
Gemeente,
R u i n e n .- (Dr)

Zeer geachte Heren,

Naar wij vernemen, bestaan er te Uwent plannen tot verbouwing of restauratie van Uw kerkgebouw.

Wij weten niet in hoeverre Uw orgel in die plannen is betrokken. Wel weten wij uit ervaring, dat bouwkundige voorzieningen -vanwege de inwerking van stof, vocht e.d.- niet nalaten, een nadelige invloed op een orgel uit te oefenen. Ook zijn ons diverse gevallen bekend, waar de acoustische omstandigheden na de verbouwing geheel veranderd waren, hetgeen uiteraard repercussies heeft ten aanzien van de orgelklank. Eveneens kan het van belang zijn te weten, welke de invloeden zijn op het orgel van de diverse verwarmingssystemen.

Hetzij dat U plannen hebt Uw orgel mede in de verbouwing of restauratie te betrekken, hetzij dat U bepaalde voorzieningen moet treffen, in alle gevallen vindt U onze Commissie bereid U met raad en daad terzijde te staan. Op welke wijze dit kan geschieden vindt U uiteengezet in bijgevoegd stencil, waarin alle gegevens zijn vermeld over de huidige werkwijze van de Orgelcommissie.

Wij zullen het op prijs stellen van U te mogen vernemen of U op grond van e.e.a. aanleiding kunt vinden een adviesaanvrage aan onze Commissie te richten.

Met belangstelling Uw berichten tegemoetziende, verblijven wij,

Hoogachtend,

namens de Orgelcommissie
der Ned. Hervormde Kerk:

(S.C.de Waard-secretaris)

Bijlage
dW/ck
OC 9-1-LC
650-5-65.

I.

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

's-GRAVENHAGE, 24 FEB. 1970
Laan Copes van Cattenburch 69
Telefoon 070/117542.

Zeer geachte Heren,

Naar aanleiding van Uw adviesverzoek hebben wij het genoegen U voorshands het volgende mede te delen over de werkwijze etc. van de Orgelcommissie der Nederlandse Hervormde Kerk, zoals deze thans is sedert de invoering per 1 april 1964 van de generale regeling.

1. Over het algemeen wordt begonnen met het uitbrengen van een voorlopig advies. Daartoe is meestentijds een onderzoek ter plaatse nodig, hetwelk dan verricht wordt door de deskundige van de Orgelcommissie, i.c. de gecommitteerde voor orgelzaken. Nagegaan wordt in welke toestand het orgel zich bevindt; hoe de mechaniek werkt; of het windziek is; of tinpest, houtworm en dergelijke voorkomen; of het orgel vakkundig onderhouden en gestemd is, dan wel bij het stemmen o.d. beschadigd blijkt te zijn; of restauratie/reparatie, schoonmaken, vervanging van pijpwerk of onderdelen nodig is; of het orgel voldoende verzekerd is; of het op de Monumentenlijst staat e.d. Van het plaatselijke onderzoek wordt een rapport samengesteld. Daarna ontvangt de Kerkvoogdij een advies, waarin dit rapport verwerkt is.
   In gevallen waarin geen orgel aanwezig is, kan het op een plaatselijk onderzoek gebaseerd voorlopig advies gegevens bevatten als: gewenste grootte van een te bouwen orgel; de situering; eventueel bijkomende bouwkundige en acoustische voorzieningen e.d.
   In beide categorieën wordt zo mogelijk ook een aanvankelijke schatting van kosten, aan restauratie/reparatie, dan wel bouw verbonden, aangegeven.
   Voorts bevat indien nodig het voorlopig advies de naam van één of meer orgelbouw-adviseurs en van één of meer orgelmakers, die door de Orgelcommissie bekwaam worden geacht, resp. voor een bepaald werk kunnen worden aanbevolen. Dit alles mede ten dienste van het betrokken Provinciaal College van Toezicht ter goedkeuring van de begrotingspost voor de uitgaven, verbonden aan de voorbereidende stappen (art.2.2 van de generale regeling).
   De Orgelcommissie brengt voor deze bemoeienis aan de Kerkvoogdij een voor alle gevallen gelijk bedrag van *f* 80,- in rekening.

-2-

OC.16a

2. In sommige gevallen zal uit het voorlopig advies blijken, dat geen bijzondere maatregelen nodig zijn, dan wel dat slechts tot grondig schoonmaken of tot een betere regeling van onderhoud en stemmen geadviseerd behoeft te worden. In hoeverre de Kerkvoogdij b.v. bij kleine reparaties geadviseerd zal moeten worden zich te verzekeren van de bijstand van een orgelbouw-adviseur, zal mede afhangen van de aard en de omvang der te nemen maatregelen.

3. In andere gevallen zal in het voorlopig advies geadviseerd moeten worden aan het orgel geen gelden meer te besteden, aangezien dit goed geld naar kwaad geld gooien zou betekenen. Het voorlopig advies bevat dan uiteraard ook indicaties over de vervanging van het instrument, resp. de gewenste grootte van een nieuw te bouwen orgel; eventueel te wijzigen situering; mogelijke bijkomende bouwkundige e.a. voorzieningen. Het spreekt wel haast van zelf, dat de gecommitteerde voor orgelzaken zich mede laat leiden door gegevens omtrent de financiële mogelijkheden van een Gemeente, de plaatselijke liturgische gebruiken (opstelling van een kerkkoor) e.d., om tot een dergelijk ingrijpend voorlopig advies als hier beoogd te komen.

4. Voor het geval een Kerkvoogdij om bepaalde redenen op dit moment nog niet kan besluiten om maatregelen ten aanzien van het orgel te nemen, b.v. ten gevolge van het ontbreken van de financiële middelen, dan moge er op worden gewezen, dat desondanks het doen uitbrengen van een voorlopig advies van belang kan zijn. In de praktijk is namelijk herhaaldelijk gebleken, dat bij tijdig ingrijpen een orgel voor verdere achteruitgang of zelfs voor ondergang kon worden behoed, zonder dat de Kerkvoogdij in grote kosten verviel en soms ter besparing van hoge uitgaven later.

5. Het gestelde in het voorafgaande punt geldt in even grote mate voor de orgelvoorziening in te bouwen kerken. Niet genoeg kan de nadruk erop worden gelegd dat van vroegtijdig overleg met de architect -bij voorkeur nog vóór deze zijn conceptie op papier heeft gezet, dan wel in gezamenlijk overleg tijdens een bouwvergadering- optimale resultaten verwacht kunnen worden ten aanzien van vraagstukken als: de plaats van een orgel, acoustiek (materiaaltoepassing), verwarming, e.d. Bij te laat inschakelen van de Orgelcommissie, resp. van een orgelbouw-adviseur, is aan de gevolgen van een minder juiste keuze vrijwel niets meer te verhelpen, tenzij ten koste van grote bedragen.
Bij restauratie van kerken spelen dan nog voorzieningen met betrekking tot het orgel als demontage, opslag e.d. mede een rol.

-3-

6. De Orgelcommissie berust op de Kerkorde, die haar noemt in Ordinantie 18 (Toezicht op de kerkelijke bezittingen), artikelen 9 en 11; voor haar werkwijze is een generale regeling vastgesteld. Haar leden worden door de Generale Synode benoemd; de samenstelling is als volgt:

P.C.Elfferich, voorzitter T.01730/ 24446;
Rotterdamseweg 160, Delft.

dr R.P.W.C.Jonckers Nieboer, wnd penningmeester T.05945/ 2799;
Hoofdstraat 113, Midwolde (W.K.)

A.Engels, T. 070/396388;
Aronskelkweg 82, 's-Gravenhage.

J.Moll, T. 030/761580;
Abr.Kuiperweg 33, De Bilt (U).

ds M.J.C.Visser, T. 010/122657;
Voorschoterlaan 90, Rotterdam.-16.

Incidenteel staan -eveneens zonder enigerlei bezoldiging- de Orgelcommissie met adviezen bij:

drs J.v.Biezen, T.01751/ 3329;
Storm v. 's-Gravesandeweg 33, Wassenaar.

G.Leonhardt, T. 020/ 66305;
Nieuwmarkt 20, Amsterdam.

ds W.G.Overbosch, T. 020/723280;
de Lairessestraat 51, Amsterdam-Z.

Tot deskundige van de Orgelcommissie, i.c. Gecommitteerde voor Orgelzaken is door de Generale Synode benoemd:

Willem Hülsmann, organist van de St.Joriskerk, T.03490/ 17104;
Utrechtseweg 144, Amersfoort.

Alle correspondentie moet worden gericht aan het secretariaat:

Laan Copes van Cattenburch 69, te 's-Gravenhage;
Tel.070/117542.

Gaarne vertrouwen wij, dat wij U naar genoegen hebben ingelicht. Mochten er bij U nog vragen zijn overgebleven, dan vindt U ons naar vanzelf spreekt, te allen tijde bereid om, hetzij schriftelijk, hetzij telefonisch of mondeling, eventueel nader gewenste inlichtingen te verstrekken.

Wij zullen het op prijs stellen van U te mogen vernemen, of het bovenstaande U aanleiding geeft tot het doen uitbrengen van een voorlopig advies en wij verblijven inmiddels,

Hoogachtend,

dW/ck.

namens de Orgelcommissie
der Ned. Hervormde Kerk:

(S.C.de Waard-secretaris)

OC.30-1-LC
250-5-'69